จากพระหฤทัย

สด. พระญาณสังวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

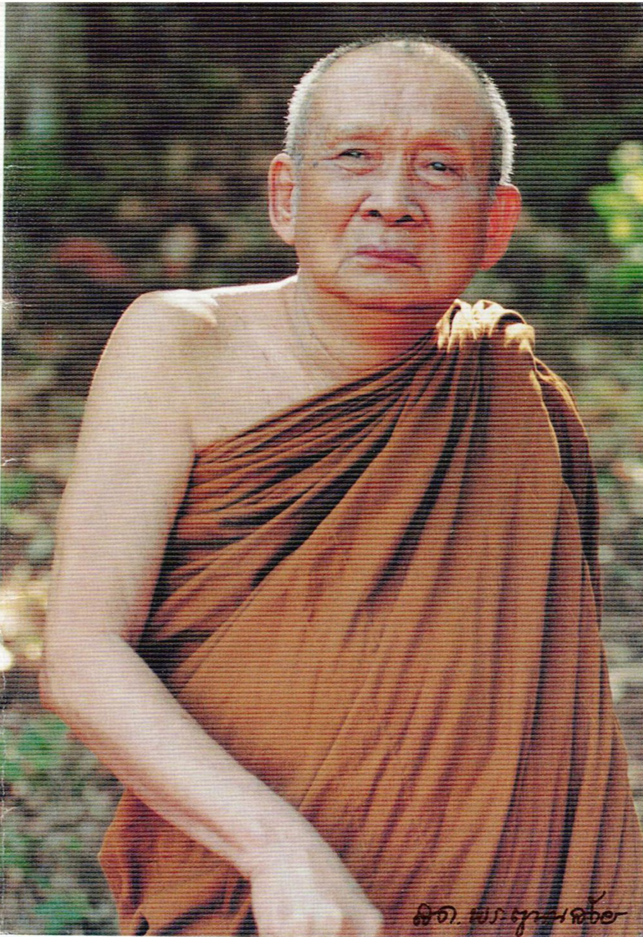

ส.ค.ส.

สด.พระญาณสังวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประทานพระพร

..ส.ค.ส. ปีพระพุทธศักราช ๒๕๔๓ ...

พุทธศกสองห้าสี่สาม
อย่างงดงามคลาเคลื่อนถึง
ศกล่วงไปไทยซาบซึ้ง
เฉลิมหกรอบพระชนมพรรษา
กตเวทิตาธรรม
คุณเลิศล้ำพ้นพรรณนา
เป็นสิริมงคลล้นฟ้า
เลื่อนลอยมา "สวัสดีปีใหม่"

จากพระหฤทัย

ส.ญ. พระญาณสังวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

อาตมภาพ ในนามของคณะสงฆ์ไทย มีความรู้สึกพิเศษ ร่วมกับประชาชนชาวไทยถ้วนหน้า ที่กาล

เวลาล่วงมาถึงบัดนี้ ที่ตระเตรียมรอรับด้วยความปีติโสมนัสยินดี นับได้ไม่ต่ำกว่าขวบปี วันที่ ๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๔๒ คือวันที่อยู่ในหัวใจและอยู่ที่ริมฝีปากของผู้คนน้อยใหญ่ในบ้านเมืองแห่งสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เพื่อความสุขใจของประชาชนคนไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นกว่าเป็นอยู่ จึงจะขอกล่าวความจริงว่าบ้านเมืองไทยนี้เป็นของสมเด็จบรมบพิตรพระราช

สมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับบ้านของเราเป็นบ้านของเรา แต่เป็นบ้านเล็ก ๆ ของเราในบ้านเมืองใหญ่ บ้านเมืองไทยนี้ทรงได้รับเป็นพระราชมรดกจากสมเด็จพระบรมราชบุพการี ที่ทรงสร้างเป็นบ้านเป็นเมืองไว้เป็นพัน ๆ ปีมาแล้ว และตกมาถึงพระผู้ทรงสืบสายพระโลหิต เป็นลำดับมา จนถึงสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของเราทุกคนนี้

ขอย้ำยืนยัน ว่าบ้านเมืองไทยนี้เป็นพระราชมรดกที่ทรงรับมา จึงเป็นบ้านเมืองของพระองค์ เช่นเดียวกับบ้านช่องที่เราทั้งหลายเรียกว่าเป็นบ้านของเรา และเป็นบ้านที่ปู่ย่าตายายสร้างไว้ เมื่อสิ้นท่านไป เราผู้เป็นลูกหลานก็ได้รับมรดก เป็นเจ้าของเต็มที่ คงเห็นความแตกต่างระหว่างบ้านทั่วไป เช่นบ้านของเรา กับบ้านเมือง หรือประเทศชาติ ที่เป็นของเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน เชื่อว่าผู้มีสัมมาทิฐิย่อมแลเห็นความจริงนี้ชัดเจน และย่อมเข้าใจ ว่าเราผู้เป็นพสกนิกรไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน เป็นผู้ได้รับ

พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณให้มีสิทธิ์ในบ้านเมืองของพระองค์ เหมือนดังเป็นบ้านของตนเอง เมื่อเข้าใจความจริงนี้ ก็คงเข้าใจหน้าที่ของตนต่อพระผู้ทรงมีพระมหากรุณาเป็นล้นพ้น ได้มีบ้านเรือนร่มเย็นเป็นสุข อยู่ในบ้านเมืองที่ทรงปกปักรักษา และแน่แท้นัก ถ้าเจ้าของบ้านเมืองปราศจากความเมตตากรุณา ผู้จำเป็นต้องพึ่งบารมีอาศัยร่มไม้ชายคาจะร่มเย็นเป็นสุขได้อย่างไร

มองอีกแง่หนึ่ง ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่ เป็นผู้ได้รับเมตตาอาศัยร่มไม้ชายคาเป็นสุขกายสบายใจ กลับไม่

มองให้เห็นฐานะของตนตามเป็นจริง ว่าเป็นผู้อาศัย ท่านผู้ทรงเป็นทายาท มรดกบ้านเมืองมาจากท่านผู้ทรงก่อสร้างบ้านเมืองนี้ขึ้น มีการรักษาอย่างดียิ่ง จึงยืนนาน อยู่มาถึงปัจจุบัน ได้เป็นที่อาศัยร่มเย็นเป็นสุขของพวกเราทั้งหลายอยู่ทุกวันนี้

บัดนี้ มาถึงมหามงคลสมัยพิเศษสุด พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นเจ้าของมรดกกองสำคัญ ยิ่งใหญ่ไพศาล ได้ทรงเป็นเจ้าของที่แท้จริงของประเทศชาติไทย ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ เราทั้งหลาย ผู้เป็นพสกนิกร เป็นผู้ได้

รับพระราชทานพระมหากรุณาให้ปลูกบ้านสร้างเรือน มีเรือกสวนไร่นาธุรกิจการค้า ตามกำลังความสามารถแห่งตนหรือจะเรียกว่าตามกำลังบุญบาปที่ตนได้กระทำไว้ก็จริง ทั้งมีลูกหลานมีเหลนได้อาศัยอยู่อย่างมีอิสรเสรี ที่เพียงมีกฎหมายควบคุมไว้เสมอกันทุกถ้วนหน้าแม้แต่พระผู้ทรงเป็นเจ้าของบ้านเมืองก็หาได้ทรงยกเว้นพระองค์เองไม่

มาถึงเวลาแล้ว ที่เราทั้งหลายจะตอบสนองพระมหากรุณาธิคุณล้นหัวล้นเกล้า ด้วยการเทิดทูนรักษาพระองค์ท่านให้เต็มสติปัญญาความ

สามารถ อย่าให้เกิดความเศร้าหมอง ในพระราชหฤทัย เทิดทูนพระองค์ท่านไว้ทุกลมหายใจเข้าออก ทุกกิริยาวาจา ให้ทรงสูงส่งเสมอไป อย่าให้การทรงลดพระองค์ลงราวกับทรงมีชาติตระกูลพื้นเพเสมอกับพวกเรา เป็นการทำให้เราหลงลืมว่าทรงเป็นพระเจ้าอยู่หัวคือทรงสูงส่งเหนือหัวของเราทุกคนไม่มียกเว้น มารดาบิดาจำนวนไม่น้อยก็ยังหาได้อยู่ในฐานะเช่นนั้นของบุตรธิดา นั่นก็คือมิได้ทรงอยู่ในฐานะจะเป็นเพียงพ่อของพวกเรา กับพระราช

โอรสธิดาก็ยังทรงเป็นทูลกระหม่อมพ่อ
หาได้ทรงเป็นเพียงพ่อเท่านั้นไม่

เด็กชายน้อยๆ ในวัยสองขวบ คนหนึ่ง ได้เห็นพระบรมฉายาลักษณ์ ที่ไหนเมื่อใด จะแสดงความดีอกดีใจ และพร่ำพรรณนา ให้ได้ยินทั่วกันมิขาดปากว่า **"พระเจ้าอยู่หัวของหนู พระเจ้าอยู่หัวของหนู"** เด็กชายคนนี้ อายุสองขวบเมื่อสามสิบกว่าปีมาแล้ว แต่เสียงไร้เดียงสาที่เปล่งซ้ำแล้วซ้ำอีกว่า **"พระเจ้าอยู่หัวของหนู พระเจ้าอยู่หัวของหนู"** ยังประทับจับใจผู้ได้ยินได้ฟัง

ได้รับรู้ได้รับคำบอกเล่า ถ้าเด็กน้อยนั้นจะกล่าวอย่างไร้เดียงสาว่า **“พ่อของหนูพ่อของหนู”** ก็ย่อมจะไม่มีใครประทับจับใจ เด็กน้อยนั้นก็จะไม่มีความหมายยั่งยืนอยู่อย่างชื่นชมโสมนัสและผู้ใหญ่ผู้เป็นญาติพี่น้องก็จะถูกตำหนิว่าไม่สอนลูกหลานให้รู้ความควรไม่ควรแม้จนทุกวันนี้ อย่าเพียงแต่ผู้ใหญ่แม้เด็กความคิดพูดทำที่ถูกต้องก็สำคัญอย่างยิ่งส่งเสริมตัวผู้คิดพูดทำได้อย่างยิ่ง

ขอเชิญชวนให้ตั้งใจจริง พร้อมใจจริง คิดพูดทำที่ถูกต้อง น้อมเกล้า

น้อมกระหม่อมถวายร่วมพิธีเฉลิม
พระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษาเถิด
จะเป็นสิริมงคล ยิ่งใหญ่ในบ้านเมือง

วัดบวรนิเวศวิหาร กทม.
๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑๒)

จากพระหฤทัย

สจ. พระญาณสังวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ปีหนึ่งก็มาถึงวันขึ้นปีใหม่ครั้งหนึ่ง ทุกคนก็อายุมากขึ้นปีหนึ่ง นอกจากจะสิ้นชีวิตไปก่อน ธรรมดาผู้ใหญ่เท่านั้น

ที่ชอบรำพึงรำพันเมื่อปีหนึ่ง ๆ ผ่านไป ถึงชีวิตของตน ว่าล่วงไปอีกปีหนึ่งแล้ว แก่เข้าทุกทีแล้ว ยิ่งผู้สูงอายุมากเพียงไร ก็จะรำพึงรำพันมากขึ้นเพียงนั้น เป็นไปในลักษณะไม่อยากแก่ และรวมถึงไม่อยากตายด้วยนั่นเอง ผู้ใหญ่รำพึงรำพันเป็นเรื่องธรรมดาไปเสียแล้ว อยากให้เด็กรู้สึกบ้าง ว่าเวลาแต่ละปีที่นำมาถึงวันเด็กหมายถึงเด็กแต่ละคนได้เติบโตขึ้นแล้ว อย่าให้โตแต่อายุ อย่าให้โตแต่ร่างกาย จงให้โตที่ใจด้วย โตใจนั้นมิใช่หมายถึงให้หัวใจโตตามตัว

แต่หมายถึงให้มีความเจริญในความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ในใจ ร่างกายโตขึ้นหัวใจก็โตตาม นี่เป็นธรรมดา รู้กันอยู่แล้ว แต่เพียงเท่านั้นไม่พอ เพราะเพียงเท่านั้นเป็นความเสียหายแก่เด็ก เด็กโตขึ้นที่ร่างกายหัวใจในร่างกายก็โต ความรู้สึกนึกคิดที่ดีงามในจิตใจต้องโตตามด้วย คือต้องเจริญด้วยความรู้สึกนึกคิด เจริญก็คือมากขึ้นด้วยความดีทั้งปวง มากขึ้นด้วยความไม่ดีทั้งปวงไม่เรียกว่าเจริญ แต่เรียกว่าเสื่อม คือเสื่อมจากความดีทั้งนั้น

ผู้ที่ทำความไม่ดีคือผู้ที่ทำเหตุให้เสื่อมจากความเจริญ ทำความไม่ดีมากเพียงไรก็จะเสื่อมจากความเจริญมากเพียงนั้น นี้เป็นความจริง ที่อยากจะขอให้ทั้งเด็กและทั้งผู้ใหญ่เชื่อ ว่าแม้ปรารถนาจะมีความเจริญ ไม่มีความเสื่อม จะต้องไม่ทำความไม่ดี จะต้องทำแต่ความดี สองประการนี้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นทางเลือกเดินสองทาง ทำดีคือทางเดินไปสู่ความเจริญ ทำชั่วคือทางเดินไปสู่ความเสื่อม จุดหมายปลายทางจริงแท้ทั้งสองทาง ขอฝากให้ทั้ง

เด็กทั้งผู้ใหญ่จำไว้ ท่องไว้ เป็นเครื่องนำไปตามทางที่ถูกตรงตามความปรารถนา ต้องการอยากเจริญต้องทำดีต้องไม่ทำชั่ว จำไว้ให้แม่น ๆ จำไว้ให้ทุกลมหายใจเข้าออก ภาวนาไว้

โลกทุกวันนี้ มีไทยรวมอยู่ด้วยแน่นอน กำลังเป็นผลของการทำไม่ดีมากมาย จึงปรากฏชัดว่ากำลังเสื่อมลงเป็นลำดับจากความเจริญทั้งปวง ขอให้ช่วยกันสงสารตัวเอง อย่าปล่อยให้ตกต่ำลงไปทุกที ด้วยอำนาจของการทำไม่ดีเลย จงพยายามเว้นการทำชั่ว

ทั้งปวง ทำแต่ดี ทำใจให้มีความผ่องใส ด้วยให้มีความโลภความโกรธความหลงแต่น้อยหน่อย อย่ามากมายเช่นทุกวันนี้เลย ขอตั้งใจภาวนา อำนวยพรให้ทำได้เถิด

วัดบวรนิเวศวิหาร กทม.

๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อมูลเพิ่มเติมพิเศษ

ท่านเจ้าพระคุณพระราชสุทธิญาณมงคล *(หลวงพ่อจรัญ ฐิตธัมโม)* เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี ได้เมตตาสนับสนุนในการพิมพ์หนังสือเรื่องจากพระหฤทัย เพื่อเผยแพร่ให้กับพระภิกษุสงฆ์สามเณร และประชาชนชาวไทยให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อกราบบูชาพระมหากรุณาธิคุณของท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และเพื่อการดำรงอยู่ และความเจริญรุ่งเรืองไพบูลย์ของสถาบันชาติ สถาบันพระพุทธศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

รายนามผู้สนับสนุนการพิมพ์

1. วัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี 10,000 บาท
2. พระครูสมุห์ธีรวัฒน์ ฐานุตตโร
   ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน จ.ขอนแก่น
   (สาขาวัดอัมพวัน จ.สิงห์บุรี) 4,000 บาท
3. นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช
   ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น 1,000 บาท
4. พลตำรวจโท พิชัย สุนทรสัจบูลย์
   และตำรวจภูธรภาค 4 1,000 บาท
5. พลตำรวจตรี เอกชัย ทิวถนอม 1,000 บาท
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา จินดาประเสริฐ 1,000 บาท
7. ศาสตราจารย์ ดร.บุญฤา วิไลพล 500 บาท
8. นายสุรเดช ปริปุณณะ 500 บาท
9. นายสำเริง สมประสงค์ 300 บาท
10. นายจรัญ มาสิทธิ์ 500 บาท
11. รองศาสตราจารย์ เรณู คุปตัษเฐียร 300 บาท
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันทา เหล่าจัน 200 บาท

13. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพิน เตชะมณี 300 บาท
14. รองศาสตราจารย์ กัลยา พัฒนศรี 300 บาท
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วินิจสานันท์ 500 บาท
16. ศาสตราจารย์ ดร.เมธา วรรณพัฒน์ 300 บาท
17. รองศาสตราจารย์ เทอดศักดิ์ คำเหม็ง 500 บาท
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ งามนิจ นนทโส 200 บาท
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงศ์ อุริยะพงศ์สรรค์ 100 บาท
20. อาจารย์สุรเดช พลเสน 100 บาท
21. นายสัมพันธ์ แต๋สกุล 100 บาท
22. นายธีระยุทธ จันทะนาม 100 บาท
23. บริษัท เสริมไชยการค้ากระดาษ จำกัด 1,000 บาท
24. คุณแม่เจี่ยสี แซ่ลิ้ม 500 บาท
25. นายวิวัฒน์ โรจน์ชีวพันธ์ 500 บาท
26. นางสุดารัตน์ โรจน์ชีวพันธ์ 500 บาท
27. ด.ญ.สุวัชรีพร โรจน์ชีวพันธ์ 300 บาท
28. ด.ญ.กนกรัตน์ โรจน์ชีวพันธ์ 300 บาท
29. ด.ช.สุรวัชร์ โรจน์ชีวพันธ์ 200 บาท
30. นายกิตติพร ตันติพานิชธีระกุล 200 บาท

31.	นายสุวิชา คูสกุล	200 บาท
32.	ร้านหงษ์แสงวิทยุ-โทรทัศน์	200 บาท
33.	รัฐยาการพิมพ์-กรุงเทพฯ	200 บาท
34.	นายพงษ์มิตร ไกรคำ	100 บาท
35.	นายปรัชญา ดวงมา	100 บาท
36.	นายสมชาย คำภิบาล	100 บาท
37.	นายทองดี วงษ์คำซาว	100 บาท
38.	นายสุรัตน์ อ่ำชัยภูมิ	100 บาท
39.	นางวิไลลักษณ์ รังษีสม	100 บาท
40.	นายสินธนู ศรีกุลวงษ์	100 บาท
41.	โรงขนมเทพทิพย์ ขอนแก่น	200 บาท

ผู้ประสานงานในการพิมพ์
ศาสตราจารย์ ดร.บุญฤา วิไลพล
ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40002
ที่ทำงาน โทร./โทรสาร (043) 244419
ที่บ้าน โทร. (043) 242024

พิมพ์ที่ **หจก. ขอนแก่นการพิมพ์** โทร./โทรสาร (043) 221938, 220128
64 - 66 ถนนรื่นรมย์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น **2543**